

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2017 M. BIRŽELIO 21 D. NUTARIMO NR. 495 „DĖL GARANTINIO FONDO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (TAP-19-2189) (19-14797(2) IR VYRIAUSYBĖS 1997 M. RUGSĖJO 15 D. NUTARIMO NR. 997 „DĖL ŽALOS ATLYGINIMO NUKENTĖJUSIESIEMS DĖL SVEIKATOS SUŽALOJIMO AR SUSIRGIMO PROFESINE LIGA, KAI ŠI PRIEVOLĖ PEREINA VALSTYBEI, TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (TAP-19-2190) (19-14798(2))

2020-01-06 Nr. NV-33
Vilnius

Projektų rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projektų tikslai: Pakeisti Garantinio fondo nuostatus ir Žalos atlyginimo nukentėjusiesiems dėl sveikatos sužalojimo ar susirgimo profesine liga, kai ši prievolė pereina valstybei, tvarkos aprašą, atsižvelgiant į naujo Juridinių asmenų nemokumo įstatymo ir jo lydimųjų įstatymų pasikeitimus įmonių nemokumo, bankroto ir restruktūrizavimo procesuose.

Dabartinė situacija:

- Nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalioja Juridinių asmenų nemokumo įstatymo pakeitimai, kuriais įtvirtinta nauja juridinio asmens nemokumo samprata (įmonė laikoma nemokia, kai laiku negali vykdyti turtinių prievolių, arba įmonės išipareigojimai viršija jos turto vertę), sudarytos sąlygos nemokumo procedūras inicijuoti kuo efektyviau ir kuo sparčiau. Teismai galės atsisakyti kelti bankroto bylą ir pavesti inicijuoti likvidavimą Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva.
- Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo pakeitimais nustatyta, kad, priėmus teismo nutartį pavesti inicijuoti juridinio asmens likvidavimą Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva, darbuotojams galės būti mokamos išmokos iš Garantinio fondo (toliau – GF), taip pat iš GF mokami ir nuo išmokėtų išmokų apskaičiuoti su darbo užmokesčiu susiję mokesčiai (išskyrus gyventojų pajamų mokestį), supaprastinamas išmokų skyrimo procesas.
- Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinojo įstatymo pasikeitimais nustatyta, kad visais atvejais, pradėjus bankroto procesą juridiniam asmeniui (tiek teismo, tiek ir ne teismo tvarka), taip pat ir fiziniam asmeniui, žalos atlyginimas pereitų valstybei, o nutraukus bankroto procesą prievolė grįžtų įmonei ar fiziniam asmeniui.

Projektų esmė:

Garantinio fondo nuostatuose (išdėstomi nauja redakcija) siūloma:

- numatyti, kad GF išmokas darbuotojams moka „Sodra“ (dabar darbdavio administratorius) ir patikslinti jos funkcijas;
- supaprastinti išmokų mokėjimo tvarką, eliminuojant nemokumo administratorių, atsisakant tam tikrų dokumentų pateikimo. Darbdavio (nemokumo) administratoriui nelieka pareigos rengti ir teikti paraiškas, nebereikia sudaryti GF lėšų pervedimo

darbdavio administratoriui sutarties. Įsiteisėjusi teismo nutartis arba kreditorių susirinkimo sprendimas patvirtinti su darbo santykiais susijusius darbuotojų reikalavimus yra pagrindas darbuotojams gauti su darbo santykiais susijusią išmoką iš GF;

- nustatyti, kad iš GF lėšų mokama nuo darbuotojams apskaičiuotos išmokos sumos pagal nustatytus įmokų tarifus apskaičiuota socialinio draudimo (įskaitant pensijų kaupimo įmokas), privalomojo sveikatos draudimo įmokų, įmokų į GF ir Ilgalaikio darbo įmokų fondą suma;
- papildyti, kad asmenų duomenys tvarkomi vadovaujantis Bendroju duomenų apsaugos reglamentu ir Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu;
- patikslinti sąvokas „nemokumo administratorius“, „nemokumo procesas“ ir kt.

Žalos atlyginimo nukentėjusiesiems dėl sveikatos sužalojimo ar susirgimo profesinė liga, kai ši prievolė pereina valstybei, tvarkos apraše siūloma:

- numatyti, kad valstybei žalos atlyginimo mokėjimo prievolė pereina ne tik, kai bankrutuoja įmonė, bet ir kai bankrutuoja fizinis asmuo (pvz. ūkininkas ar kitas asmuo, pas kurį dirbo asmenys);
- nustatyti dokumentus, kuriuos privalu pateikti, kai įmonės, privalėjusios mokėti žalos atlyginimą, bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka, arba kai teismas priima nutartį atsisakyti iškelti nemokaus juridinio asmens bankroto bylą ir pavesti inicijuoti juridinio asmens likvidavimą Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva;
- papildyti, kad, kai nutraukiamas įmonės ar fizinio asmens bankroto procesas, žalos atlyginimo mokėjimas nutraukiamas nuo kito mėnesio pirmos dienos ir valstybės perimta žalos atlyginimo mokėjimo prievolė grąžinama įmonei ar fiziniam asmeniui;
- patikslinti „nemokumo“ sąvokas.

Nauda: paprastesnis ir spartesnis išmokų iš Garantinio fondo skyrimo procesas, mažesni GF administravimo kaštai. Nutarimai bus suderinti su atitinkamų įstatymų nuostatomis.

Derinimas:

- Projektas be pastabų suderintas su „Sodros“ valdyba.
- Finansų ministerijos pateikti pasiūlymai (patikslinti darbuotojo atsakingo už juridinio asmens nemokumo procesų administravimą sąvoką ir atsisakyti reikalavimo pateikti pažymą, kad įmonės veikla sustojusi ir jokių pajamų ji negauna), ir Teisingumo ministerijos pastabos ir pasiūlymai (dėl funkcijų, duomenų tvarkymo ir kitų redakcinio pobūdžio patikslinimų) nėra įvertinti, kadangi jie gauti, kai projektai jau buvo pateikti Vyriausybei.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektai susiję su juridinių asmenų nemokumo teisinio reguliavimo taikymu (Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 4.2.1 darbo 8 priemone).

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Teisingumo ministerijos, Finansų ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė